

Norges best styrte kommuner 2023

Presentasjon av rapport og Kommuneindeksen 2023 på Arendalsuka 16. august

Oppdragsgiver Storebrand Livsforsikring

Hva er god styring av kommuner og hva kan vi lære av de beste?

Hent rapporten og kommuneindeksen 2023 på www.agendakaupang.no

Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2023

RAPPORT AUGUST 2023
STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

AGENDA
KAUPANG

1	Sammendrag	4
2	Hva er god styring av kommuner?	6
2.1	<i>Hva er god styring av kommuner?</i>	6
2.2	<i>Utfordringsbildet for kommunesektoren</i>	8
3	Kommuneindeksen 2023	15
3.1	<i>Laveste kostnader</i>	15
3.2	<i>Beste kvalitet</i>	20
3.3	<i>Mest effektiv</i>	23
3.4	<i>Beste finanser</i>	25
3.5	<i>Best styrt</i>	28
3.6	<i>De store kommunene</i>	30
4	Utviklingen over tid	36
5	Dypdykk i Norges mest effektive kommune 2023	37
5.1	<i>Effektivitetsindeksen per kommune</i>	38
5.2	<i>Nannestad – Norges mest effektive kommune i 2023</i>	38
6	Vedlegg: Kommuneindeksen 2023	47

Kommuneindeksen for 2023 er basert på data fra 2022

- ▶ 2023 er tredje året vi har laget Kommuneindeksen
- ▶ Kostnader, kvalitet og finanser teller likt i Kommuneindeksen
- ▶ Kostnader og kvalitet teller likt i indeks for effektivitet
- ▶ Indeksen for hver indikator er avstanden fra gjennomsnittet, målt i standardavvik
- ▶ Alle kommunene teller likt
- ▶ Regnskap fra SSB/Kostra 2022 per 15. juni og andre databaser (FHI, H-dir, U-dir, BUF-dir, DSB, GSI).
- ▶ Regnskap 2022
 - ▶ VAR og næring er ikke med
 - ▶ Uten arbeidsgiveravgift (AGA)
- ▶ Kvalitetsdata 2022
 - ▶ 86 indikatorer i de 13 viktigste sektorene
 - ▶ Vekt på utbytte for innbyggerne og brukerne
 - ▶ Mangler tre indikatorer innen pleie og omsorg 2022
 - ▶ Noen indikatorer for 2022 er erstattet med data fra 2021 (forsinket levering av 2022-data)

Oppsummering av funnene i Kommuneindeksen 2023

Hvilke kommuner får mest og best velferd ut av hver krone?

- Liten/ingen sammenheng mellom kommunestørrelse og kvalitet
- Liten/ingen sammenheng mellom kostnader og kvalitet
- Liten sammenheng mellom inntektsnivå og finanser
- En viss sammenheng mellom sentralitet og god styring
- Flertallet av kommunene med god styring i år hadde det også i fjor

Hva er god styring av kommuner og hva kan vi lære av de beste?

- Fokus på effektiv drift og kunsten å levere tjenester med god kvalitet med lave kostnader
- God ledelse og hardt arbeid er nødvendig for å skape gode resultater i kommunene. Det er ikke nok med mye penger eller flaks.

Agenda Kaupang håper kommuneindeksen for enkeltkommuner kan være til nytte for kommuneledere som vil forbedre resultatene.

- Hva gjør kommunen for å levere bedre kvalitet? Hvordan vri tjenesten til mer tidlig innsats?
- Hvordan rekruttere tilstrekkelig kompetanse framover?
- Hvordan sikre en helhetlig boligutvikling som gjør de eldste innbyggerne mer selvhjulpne?

Kvalitetsindeksen 2023 - topp 20 best kvalitet

Rang	Kommune	Kvalitet samlet
1	4222 Bykle	0,45
2	3040 Nesbyen	0,43
3	4650 Gloppen	0,34
4	5031 Malvik	0,31
5	1133 Hjelmeland	0,30
6	3442 Østre Toten	0,30
7	5026 Holtålen	0,29
8	1145 Bokn	0,28
9	5414 Gratangen	0,28
10	0301 Oslo	0,27
11	3804 Sandefjord	0,27
12	1532 Giske	0,27
13	4219 Evje og Hornnes	0,26
14	1516 Ulstein	0,26
15	4218 Iveland	0,26
16	4644 Luster	0,26
17	3450 Etnedal	0,25
18	3432 Lesja	0,25
19	3024 Bærum	0,25
20	3027 Rælingen	0,25

- ▶ Ikke store forskjeller mellom de beste
- ▶ Ikke store forskjeller mellom de beste og gjennomsnittet
- ▶ Ingen kommuner har god kvalitet i alle tjenester. Alle kan bli bedre
- ▶ Ingen kommuner har dårlig kvalitet i alle tjenester

Kostnadsindeksen 2023 - topp 20 laveste kostnader

Rang	Kommune	Sum korrigerede netto driftsutgifter	Indeks kostnad
1	3036 Nannestad	55 140	1,47
2	3032 Gjerdrum	55 237	1,47
3	3017 Råde	58 038	1,26
4	1119 Hå	58 077	1,25
5	3028 Enebakk	58 454	1,22
6	1120 Klepp	58 529	1,22
7	4627 Askøy	59 337	1,16
8	3033 Ullensaker	59 532	1,14
9	3805 Larvik	59 847	1,12
10	3034 Nes	59 974	1,11
11	1531 Sula	59 980	1,11
12	3029 Lørenskog	60 102	1,10
13	3026 Aurskog-Høland	60 302	1,09
14	3802 Holmestrand	60 317	1,08
15	3030 Lillestrøm	60 322	1,08
16	3023 Nesodden	60 420	1,08
17	3053 Jevnaker	60 459	1,07
18	3027 Rælingen	60 492	1,07
19	3019 Vestby	60 779	1,05
20	3048 Øvre Eiker	60 802	1,05

- ▶ Stor forskjeller fra gjennomsnittet
- ▶ Kommunene med de høyeste kostnadene, bruker tre ganger så mye penger per innbygger som de billigste

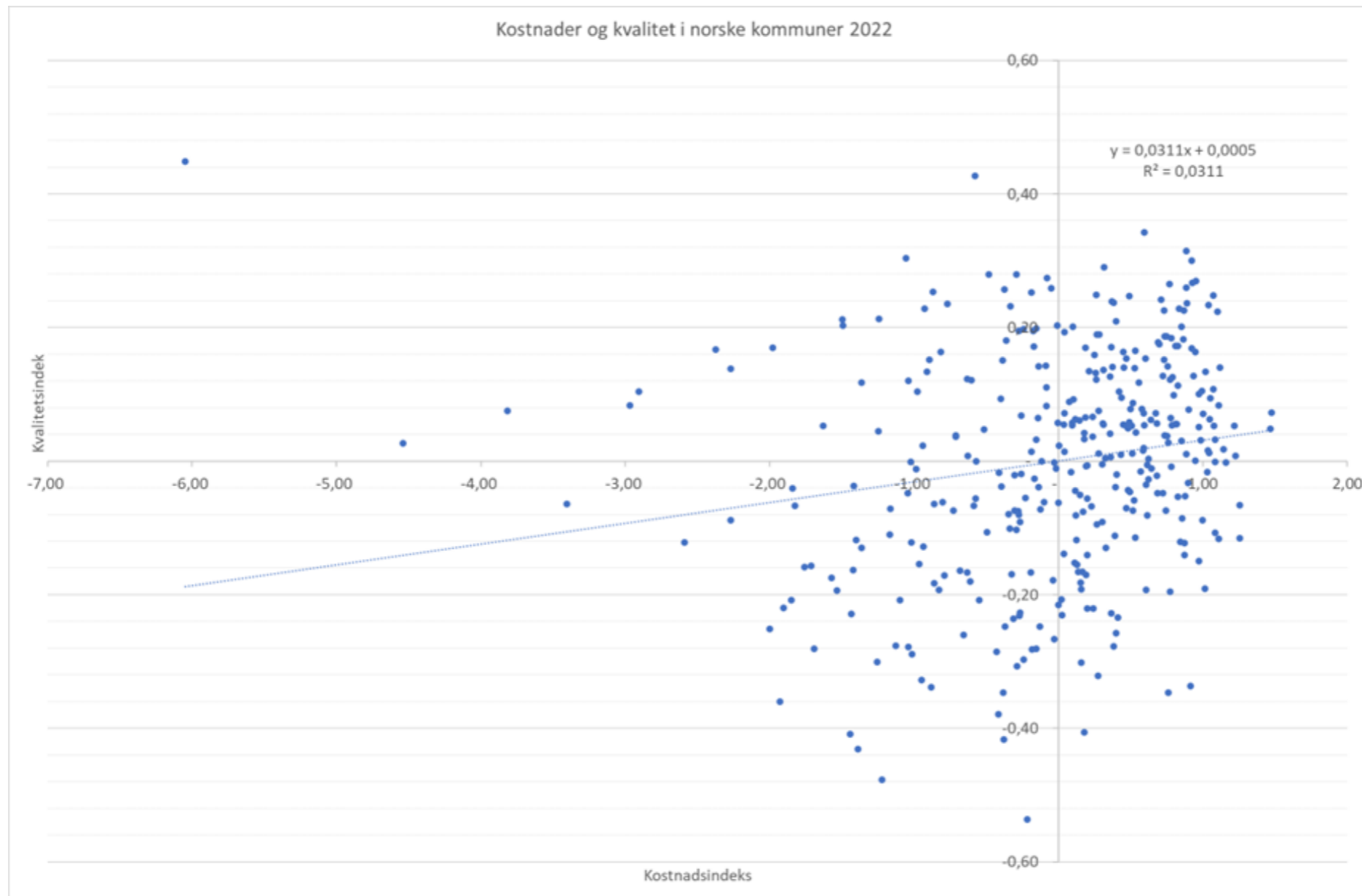
Rang Kostnadsindeksen	År	2020	2021	2022
Nannestad		2	5	1
Gjerdrum		12	2	2
Råde		25	71	3
Hå		1	3	4
Enebakk		6	1	5
Klepp		3	6	6
Askøy		10	11	7
Ullensaker		9	10	8
Larvik		14	19	9
Nes		4	8	10
Sula		22	14	11
Lørenskog		15	28	12
Aurskog-Høland		8	12	13
Holmestrand		64	47	14
Lillestrøm		40	43	15
Nesodden		28	33	16
Jevnaker		37	20	17
Rælingen		26	15	18
Vestby		56	13	19
Øvre Eiker		11	29	20

Mest effektiv = kvalitet og kostnader, topp 20

Rang	Kommune	Indeks kvalitet	Indeks kostnader	Indeks effektivite
1	3036 Nannestad	0,07	1,47	0,77
2	3032 Gjerdrum	0,05	1,47	0,76
3	3029 Lørenskog	0,22	1,10	0,66
4	3027 Rælingen	0,25	1,07	0,66
5	1121 Time	0,23	1,04	0,64
6	1120 Klepp	0,05	1,22	0,64
7	3805 Larvik	0,14	1,12	0,63
8	3028 Enebakk	0,01	1,22	0,62
9	3804 Sandefjord	0,27	0,95	0,61
10	5031 Malvik	0,31	0,89	0,60
11	1531 Sula	0,08	1,11	0,60
12	1532 Giske	0,27	0,93	0,60
13	1119 Hå	- 0,07	1,25	0,59
14	3053 Jevnaker	0,11	1,07	0,59
15	3033 Ullensaker	0,02	1,14	0,58
16	4627 Askøy	- 0,00	1,16	0,58
17	3020 Nordre Follo	0,13	1,02	0,58
18	1516 Ulstein	0,26	0,89	0,57
19	3019 Vestby	0,09	1,05	0,57
20	3017 Råde	- 0,12	1,26	0,57

- ▶ Nannestad, Gjerdrum, Lørenskog og Rælingen på topp
- ▶ Ikke stor forskjell på de beste
- ▶ Betydelig forskjell fra gjennomsnittet
- ▶ Lave kostnader og middels kvalitet
- ▶ Mange store kommuner og vekstkommuner på listen

Ingen sammenheng mellom kostnader og kvalitet

Finansindeksen 2023 - topp 20 beste finanser

Rang nr	Kommune	Netto driftsresultat %	Netto lånegjeld %	Disposisjonsfond %	Finansindeks
1	1134 Suldal	0,29	0,21	0,55	4,13
2	1547 Aukra	0,14	0,86	1,34	3,71
3	1834 Lurøy	0,25	0,19	0,53	3,69
4	4641 Aurland	0,25	0,56	0,39	3,08
5	1151 Utsira	0,18	0,45	0,35	2,38
6	4619 Eidfjord	0,17	0,46	0,36	2,30
7	1836 Rødøy	0,16	0,44	0,43	2,28
8	4222 Bykle	0,13	0,37	0,41	2,05
9	5049 Flatanger	0,18	0,59	0,22	1,96
10	1144 Kvitsøy	0,13	0,47	0,43	1,95
11	3454 Vang	0,15	0,58	0,23	1,72
12	5033 Tydal	0,11	0,32	0,33	1,66
13	3046 Krødsherad	0,11	0,71	0,46	1,66
14	3824 Tokke	0,12	0,45	0,27	1,61
15	4636 Solund	0,14	0,82	0,28	1,49
16	1818 Herøy (Nordland)	0,11	1,01	0,49	1,49
17	5423 Karlsøy	0,12	0,66	0,34	1,47
18	4644 Luster	0,11	0,54	0,29	1,46
19	3434 Lom	0,11	0,57	0,30	1,45
20	1114 Bjerkreim	0,09	0,31	0,29	1,45

- ▶ Aukra, Suldal, Lurøy og Aurland på topp
- ▶ Benytter de tre vanligste nøkkeltallene
- ▶ Enorme forskjeller fra gjennomsnittet
- ▶ Engangsinntekter slår kraftig inn i enkelte kommuner (havbruksfond)

Kommuneindeksen 2023 - Norges best styrte kommuner - topp 20

Rang	Kommune	Kvalitet	Kostnader	Finanser	Kommuneindeks
1	1834 Lurøy	0,04	0,36	3,69	1,35
2	3046 Krødsherad	0,24	0,71	1,66	0,86
3	3032 Gjerdrum	0,05	1,47	0,80	0,77
4	1144 Kvitsøy	- 0,13	0,33	1,95	0,71
5	1547 Aukra	0,05	- 1,63	3,71	0,70
6	1120 Klepp	0,05	1,22	0,69	0,65
7	1114 Bjerkreim	0,19	0,28	1,45	0,63
8	1818 Herøy (Nordland)	- 0,02	0,40	1,49	0,62
9	1119 Hå	- 0,07	1,25	0,67	0,61
10	3804 Sandefjord	0,27	0,95	0,63	0,61
11	1124 Sola	0,18	0,86	0,73	0,59
12	3053 Jevnaker	0,11	1,07	0,54	0,57
13	3036 Nannestad	0,07	1,47	0,16	0,56
14	3424 Rendalen	- 0,00	0,30	1,39	0,56
15	1151 Utsira	0,23	- 0,93	2,38	0,56
16	1833 Rana	0,07	0,59	0,94	0,53
17	3034 Nes	- 0,12	1,11	0,57	0,52
18	3026 Aurskog-Høland	- 0,00	1,09	0,46	0,51
19	3045 Sigdal	0,12	0,56	0,74	0,47
20	1121 Time	0,23	1,04	0,12	0,46

- ▶ Kommuneindeksen = Kvalitetsindeksen + Kostnadsindeksen + Finansindeksen
- ▶ Stor avstand fra gjennomsnittet
- ▶ Kommuner med gode finanser, lave kostnader og middels kvalitet

Utvikling over tid

Rang	Kommuneindeks	År	
Kommune		2022	2023
1834	Lurøy	2	1
3046	Krødsherad	7	2
3032	Gjerdrum	1	3
1144	Kvitsøy	56	4
1547	Aukra	96	5
1120	Klepp	5	6
1114	Bjerkreim	9	7
1818	Herøy (Nordland)	21	8
1119	Hå	6	9
3804	Sandefjord	4	10
1124	Sola	74	11
3053	Jevnaker	13	12
3036	Nannestad	11	13
3424	Rendalen	16	14
1151	Utsira	200	15
1833	Rana	84	16
3034	Nes	15	17
3026	Aurskog-Høland	14	18
3045	Sigdal	20	19
1121	Time	23	20

Rang	Effektivitet	År	
Kommuner		2022	2023
3036	Nannestad	11	1
3032	Gjerdrum	7	2
3029	Lørenskog	31	3
3027	Rælingen	9	4
1121	Time	16	5
1120	Klepp	5	6
3805	Larvik	12	7
3028	Enebakk	1	8
3442	Østre Toten	26	9
3804	Sandefjord	8	10
5031	Malvik	27	11
1531	Sula	6	12
1532	Giske	18	13
1119	Hå	3	14
3053	Jevnaker	21	15
3033	Ullensaker	13	16
4627	Askøy	15	17
3020	Nordre Follo	45	18
1516	Ulstein	43	19
3019	Vestby	44	20

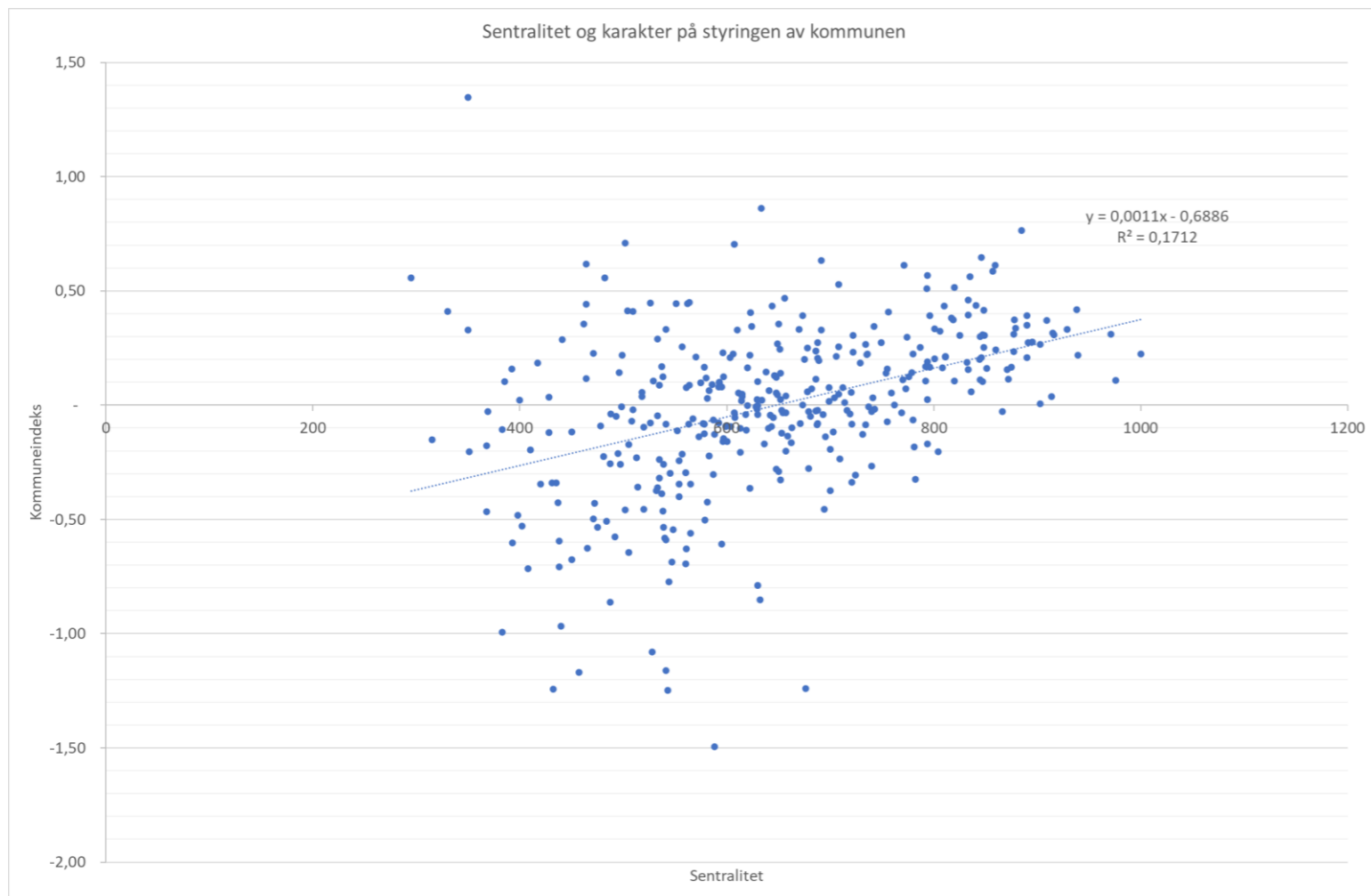
Kommuneindeksen/best styrt

- ▶ 13 av kommunene på topp 20-listen i 2023 var også på listen i 2022.
- ▶ Lurøy var nummer to i 2022 og vinner i år.

Effektivitetsindeksen

- ▶ Nannestad er den mest effektive kommunen i årets måling og var nummer 11 i 2022.
- ▶ Av årets mest effektive kommuner, var 13 også på fjorårets liste.
- ▶ Lørenskog er den kommunen med størst fremgang på årets Effektivitetsindeks.

Sentralitet og Kommuneindeksen 2023

- ▶ Sentralitetsindeksen til SSB forklarer 17 prosent av variasjonen i Kommuneindeksen
- ▶ Sentralitet har en mye større forklaringskraft enn kommunestørrelse
- ▶ Sentralitet er den forklaringsfaktoren med størst forklaringskraft av dem vi har testet

Er store kommuner bedre styrt?

Sammenligning av de 23 kommunene med mer enn 45.000 innbyggere

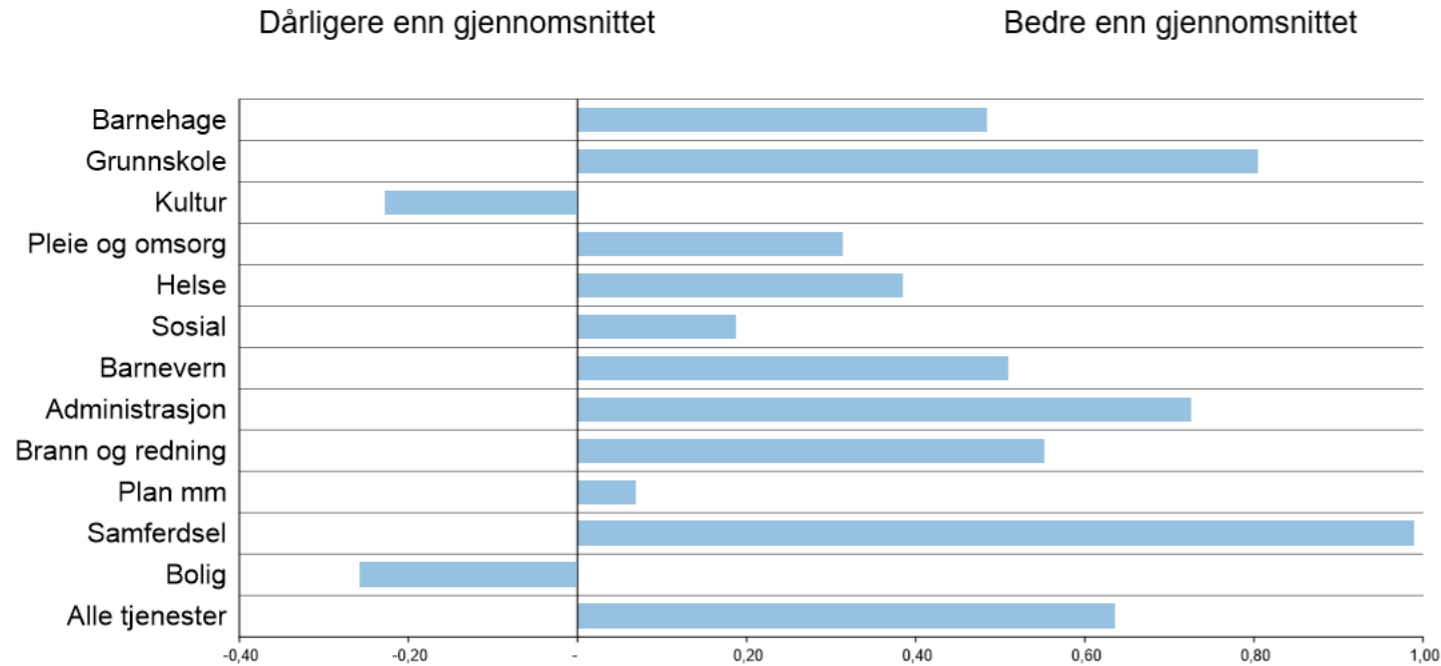
Rang	Kommune	Kvalitet	Kostnader	Finanser	Kommuneindeks
10	3804 Sandefjord	0,27	0,95	0,63	0,61
29	3030 Lillestrøm	0,03	1,08	0,15	0,42
37	1103 Stavanger	0,17	0,53	0,50	0,39
42	1108 Sandnes	0,16	0,95	0,02	0,37
43	3002 Moss	0,06	0,81	0,26	0,37
52	3020 Nordre Follo	0,13	1,02	0,15	0,33
59	3024 Bærum	0,25	0,26	0,43	0,31
60	3803 Tønsberg	0,03	0,99	0,07	0,31
61	3807 Skien	0,18	0,78	0,03	0,31
62	3005 Drammen	0,10	0,97	0,14	0,31
70	4601 Bergen	0,14	0,53	0,17	0,28
72	5001 Trondheim - Tråanten	0,17	0,81	0,15	0,27
79	3805 Larvik	0,14	1,12	0,49	0,25
83	3014 Indre Østfold	0,12	0,84	0,01	0,24
85	3003 Sarpsborg	0,15	0,73	0,17	0,24
89	0301 Oslo	0,27	0,08	0,49	0,23
117	4203 Arendal	0,11	0,83	0,43	0,17
123	4204 Kristiansand	0,01	0,88	0,42	0,16
126	1507 Ålesund	0,06	0,82	0,44	0,14
137	3004 Fredrikstad	0,04	0,74	0,43	0,11
141	3029 Lørenskog	0,22	1,10	0,99	0,11
142	1804 Bodø	0,17	0,37	0,22	0,11
174	3025 Asker	0,24	0,37	0,49	0,04
276	5401 Tromsø	0,14	0,14	0,62	0,20

Dypdykk på tjenestenivå med fokus på effektivitet i 13 ulike tjenesteområder

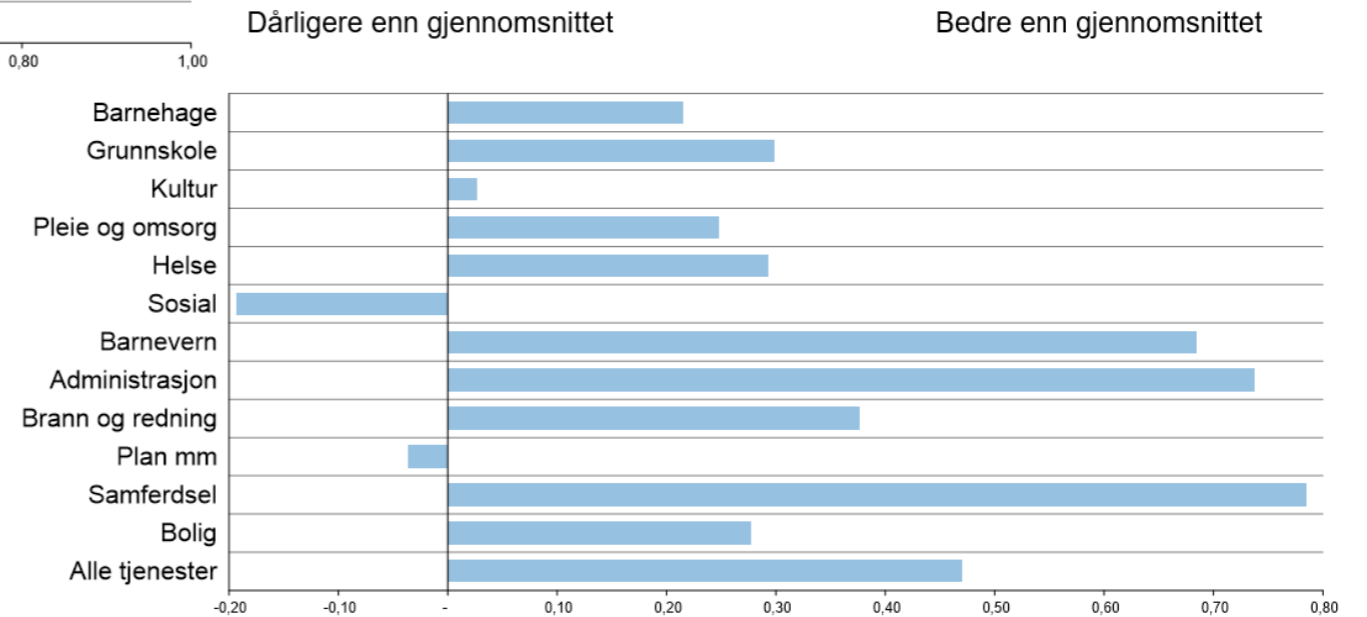
- Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader – effektivitet i hver tjeneste sammenlignet med kommunegruppen og med landsgjennomsnittet

Effektivitet i kommunale tjenester (kvalitet og kostnad) – eksempel fra Time og Arendal

Time – 5. mest effektive kommune i 2023

Arendal - 52. mest effektive kommune i 2023

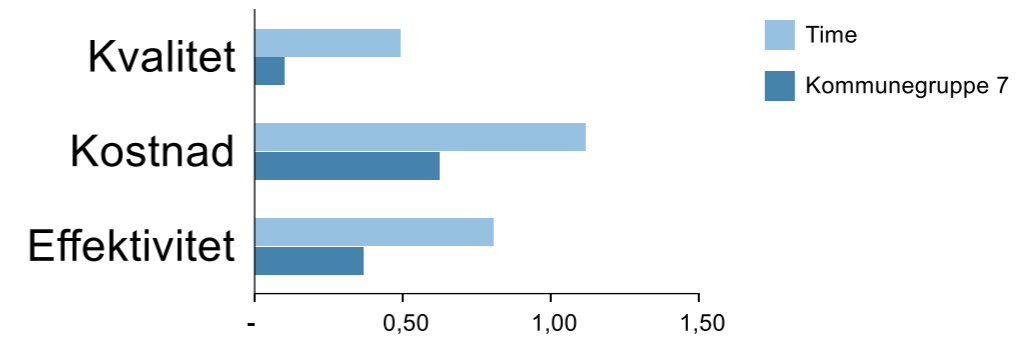
Effektivitet i hver tjeneste (kostnader og kvalitet)

Eksempel fra grunnskolen i Time kommune

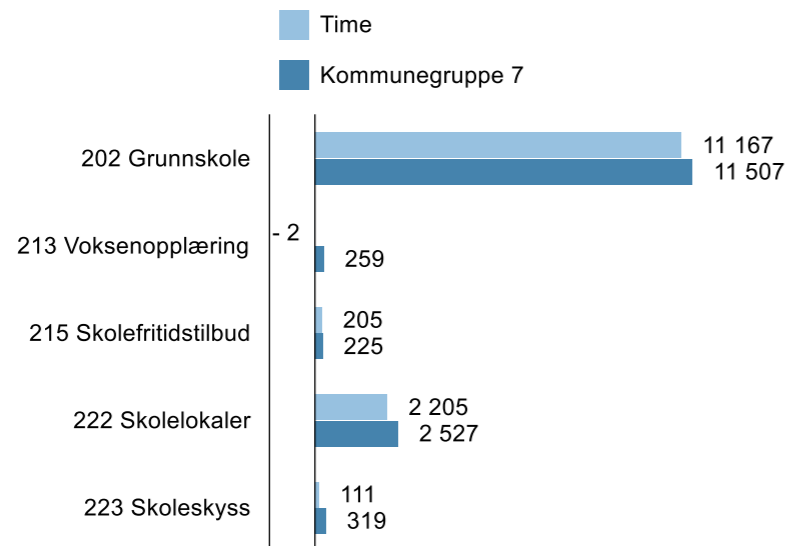
Kvalitet: bedre enn gjennomsnittet

Kostnader: bedre enn gjennomsnittet

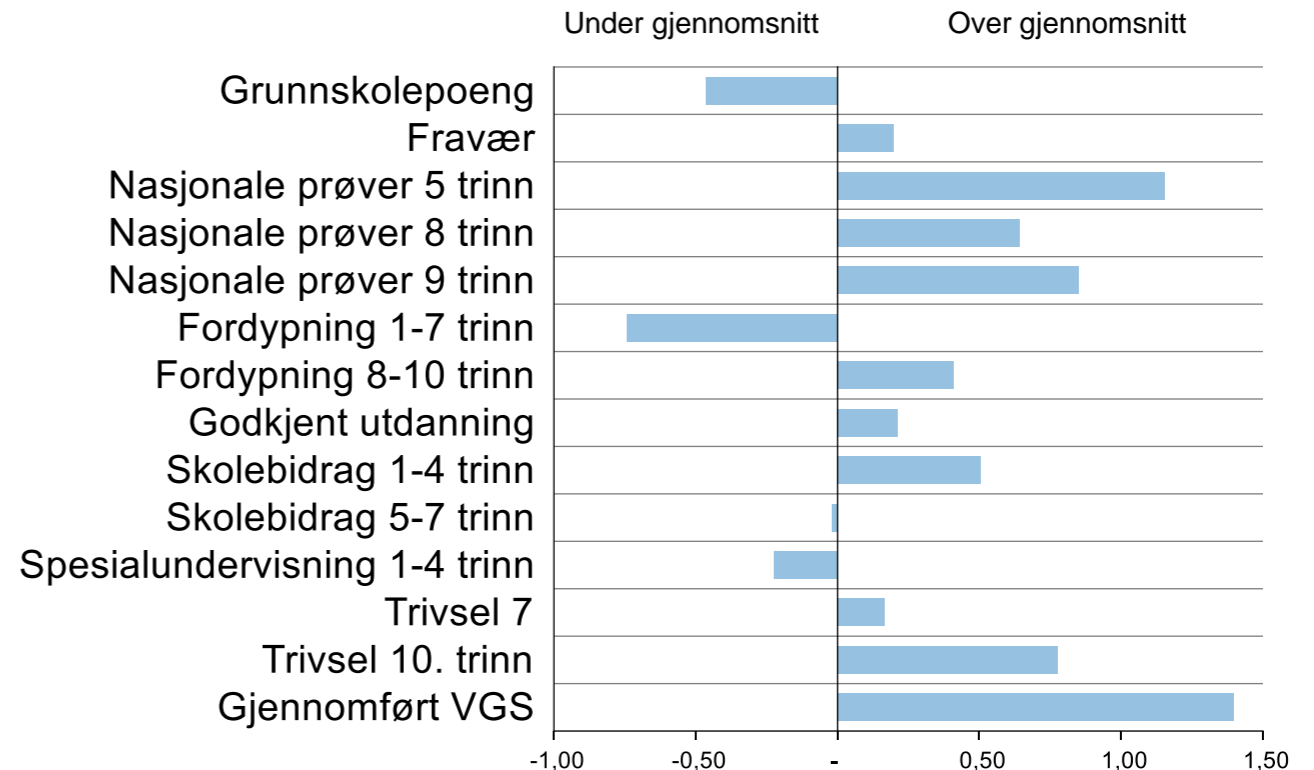
Effektivitet: bedre enn gjennomsnittet

Kostnader per Kostrafunksjon

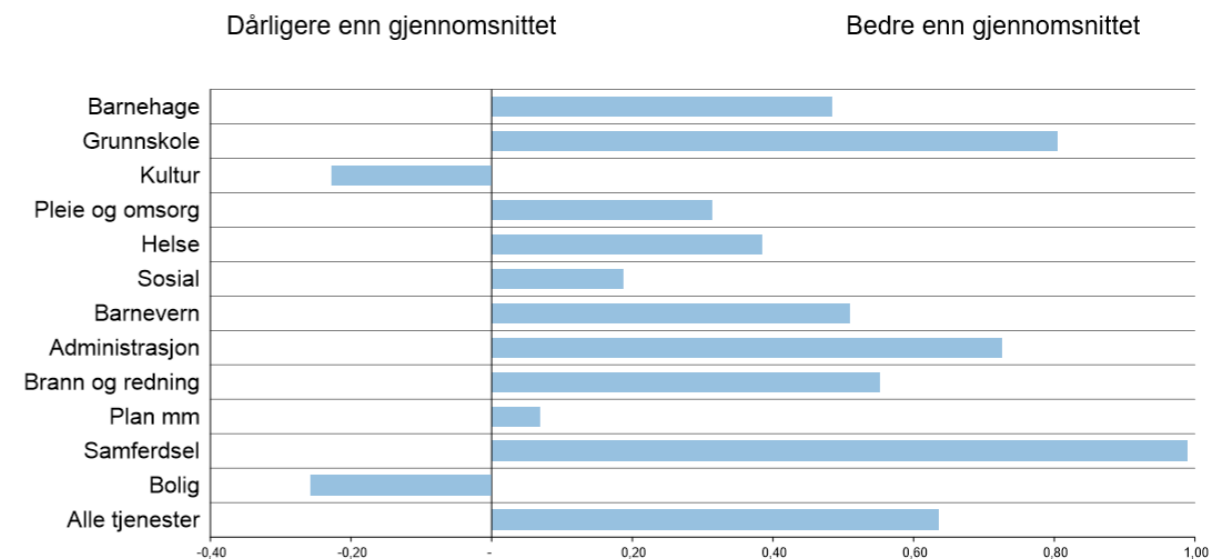
Kvalitet, indeks per indikator

Agenda Kaupang håper kommuneindeksen for enkeltkommuner kan være til nytte for kommuneledere som vil forbedre resultatene

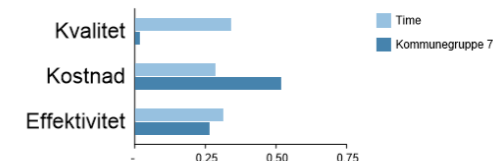
Hvordan få mest og best velferd ut av hver krone? Fokus på kunsten å levere tjenester med god kvalitet med lave kostnader

- ▶ Hva gjør kommunen for å levere bedre kvalitet?
- ▶ Hvordan vri tjenesten til mer tidlig innsats?
- ▶ Hvordan rekruttere tilstrekkelig kompetanse framover?
- ▶ Hvordan sikre en helhetlig boligutvikling som gjør de eldste innbyggerne mer selvhjulpne?

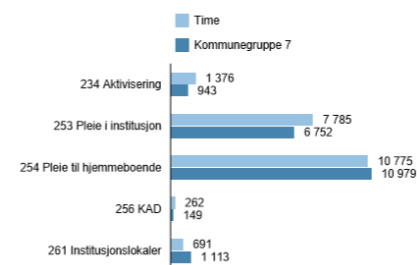

Eksempel fra pleie og omsorg i Time kommune

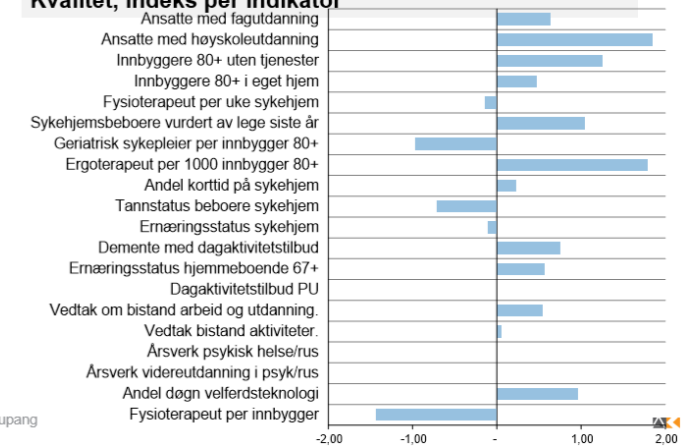
Kvalitet: bedre enn gjennomsnittet
 Kostnader: bedre enn gjennomsnittet
 Effektivitet: bedre enn gjennomsnittet

Kostnader per Kostrafunksjon

Kvalitet, indeks per indikator

Norges best styrte kommuner 2023 - Kommuneindeksen Agenda Kaupang

Hent rapportene på www.agendakaupang.no og gi oss kommentarer

- ▶ Norges best styrte kommuner 2023 (hovedrapport, kommuneindeksen)
- ▶ Kvalitetsindeksen 2022 (vedlegg om metode for å måle kvalitet i kommunale tjenester)
- ▶ Datamaterialet om alle norske kommuner
- ▶ Bestill rapport/presentasjon med fokus på effektivitet i 13 tjenester for din kommune:
 - ▶ rune.holbaek@agendakaupang.no
 - ▶ bjorn.brox@agendakaupang.no

AGENDA
KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.